

Листи з Варшави.

(Від власного кореспондента).

До польсько-жидівської угоди.

Варшава 4. VII. 1925.

"Польск мейсесового визнання". Коли я у перший раз, ще на Великій Україні, почув цей вираз, він уявлявся мені дикою нісенітницею; але мене запевняли, що Жиди в Польщі це щирі польські патріоти. Деякі варшавські біженці-Жиди під час війни нічочо переконали мене, що дійсно існують Польск мейсесового визнання, існують Жиди друзі польського народу.

Прошло кілька років, і я сам опинився в Варшаві. Я сподівався побачити тут коли не братню чулисть, то в кожному разі добру угоду між громадянами різних релігійних визнань. Але я побачив щось цілком інше. По щирості скажу, що ніде — ні на Україні, ні навіть у Москві — я не стрічав такої, висловлюючись мягко, неприхильності до Жидів, як тут.

Треба правду сказати, що Польск в своїх побутових міжнародних відносинах виявляють більше стриманості, більше, я сказав би, зовнішньої культурності за Москвою. Жидівські погроми — це суто-жидівське явище — заклопотало було після появилення на Україні большевиків і деякі елементи нашого народу, особливо поміж недисциплінованими повстансько-військовими частинами; але то були факти спорадичні, і центр їх ваги мав своє джерело не в національній моменті.

З Жидами наш народ може жити вільно мирно, але з комуністами примиритися він просто не в стані.

Зовсім інша ситуація спостерігається в Польщі. Тут до погромів не доходить, Польск Жидів не щадять, але ота, мовляв, "неприхильність" зосереджується якраз у національному моменті і змінюється економічним суперництвом. Московський прес душив, нівелював і приграв між собою різномірні національні елементи. Зник він, і антагонізми розгорнулися та загострилися з незвичайною швидкістю. Тепер навіть у самому серці Польщі я щось не зустрічаю "Польск мейсесового визнання" і щирих патріотів: за те буквально що дня й на кожному кроці спостерігаю, як польська людина ставиться до жидівської — і то від гори до низу, від пана до хлопа, від радикального інтелігента до шовініста крамаря. Жидівська людина відповідає в аналогічний спосіб і такимиж самими почуттями.

Це підсумок 6—7 років...

Недавно якийсь російський лікар після довгих і численних спроб встановив, що національність людей можна майже безпомилково визначити в лабораторії через хемічний аналіз крові. Оскільки це дійсно так, то й національний антагонізм теж у значній мірі мусить залежати від причин біологічних. Політичне мистецтво прагне скорегувати це явище шляхом суспільних засобів, шляхом пресії та угоди.

Не берусь зазірати в майбутнє та пророкувати, але для мене і без хемічного аналізу ясно, що є народи суто-демократичні та суто-толерантні і є народи з якорз проти-лежними прикметами. Велику помилку роблять ті, хто з цим не рахується й захоплюється оманною зовнішнього успіху...

Кілька місяців тому на цих сторінках д. Пінхос Красний дуже слушно вказував, що міліонам Жидів доведеться віки жити на українській території та серед українського народу і що вони мусили б забувати про це ні на один мент. Сучасне готує ґрунт для майбутнього. Я не буду засовувати, який ґрунт по той бік Збруча готують на майбутнє ті Жиди, що виступають там під червоним прапором комунізму. Я хотів би лише зупинити увагу Жидів по цей бік Збруча на те, який вони утворюють ґрунт для відносин до них українського народу.

Веселим думок їхня робота в нас не викликає. **Сенек.**

По широкому світі.

В Японії появились ознаки нового землетрусу. Подробиць поки що нема: два міста знищені.

Німеччина має прохолоти в своїх симпатіях до СРСР. В наслідок смертного засуду трьох німецьких студентів у Москві.

У Бюгарії підготовляється криза кабінету: військових членів теперішнього кабінету мають заступити політики поміркованого напрямку.

Зєдинені Держави мають намір усіма компромісовими способами полагодити конфлікт з Китаєм.

Німецький уряд звернувся зі запитом до голандського, чи цей згодиться дати гостину у своїм краю делегатам міжнародної конференції, що радитимуть надгартійним пактом, коли вступні переговори скінчатися успішно.

години рано, як ось останнього разу, коли їхав до Зелеманки.

В дорогу зібрався я досить пізно, але довіряючи заповненням довірених людей, що трамвай курсують вже від пів до шостої, не боявся спізнання на поїзд.

Досвідні люди не помилялись, трамвай курсували як фальшиві долари, але... всі від двірця. Це здається не одинокий і не мій виключно випадок. Маю враження, що кожному, хто спізнити на поїзд, перейде поїзд ніс п'ятдесят років, усі в протину сторону. Така вже щербата людська доля. Може вона по інших містах і іншим націям більше ласкава, але Українці у Львові не мають чого від неї надіятися.

Згадавши оттак 1918 рік, рушив я пішки до двірця і застав ще стрийський поїзд на місці.

Слово "Зелеманка" перейшло в Галичину до Малопольщі незмінним і купити білет до Зелеманки зовсім легко. Не так як до Перемішля, Бережан чи Підгайці... Останню назву деякі встидаються навіть вимовляти в її урядовім перекладі і купити білету може через те протягнутися аж до відходу поїзду.

З білетом в руці лету на гору, зстрижений хіба тим, що прийде мені довгу подорож відбута самому без товариства, а навіть без

Пурис

верховодяча
середство до
чищення язика.

Повінь і мовчанка.

Саме в той час, коли вся краса преса перервала свої комунікати про шкоди та нещасливі випадки спричинені зливками, доходить до нас голоси: чому не подаємо більше звісток про повінь? Перша та головна причина в тім, що їх не маємо. На перше явище катастрофи ми відгукнулись покликом, щоб громадянство у добре зрозумілим власнім інтересі прислало якнайбільше матеріалу до "Комітету Допомоги Голодному Селу". Сільський Господар повторив зі свого боку такий запит.

Нема сумніву, що люди приголомшені нещастям не думають про те, щоб взяти до рук перо та повідомити про нього, хоча би двома реченнями, часопис. Це явище проявляється у нас хронічно з некрольгами близьких людей, про яких рідня починає писати посмертну згадку довго по похороні. Не диво, що з принагідних інформацій зовсім випадкових людей, які приїжджають до Львова, а часто оглядали повінь тільки з вікон вагону, або щонайбільше у своїм селі, важко скласти якусь реальну картину фактичного стану. Коли же зважити неточність цих інформацій, вроджений нам "хист" і "розмальовування" подій і нехтування дійсних трагедій — ясно, що важко з них реєструвати факти. А проте тільки точні факти та цифри можуть стати підставою відповідної оцінки і загального лиха накоєного повіню і дійсних втрат поодиноких громадян.

Важко знайти кращу нагоду, як підчас повінь, щоб сказати, що О люди мовчать, немов би води в рот набрали.

Відгук польсько-жидівської угоди.

Комунікат Тіснійшого Народнього Комітету.

Дня 4. липня ц. р. відбулося засідання Тіснійшого Народнього Комітету, присвячене обговоренню польсько-жидівської угоди. Після основної дискусії ухвалено отці резолюцію:

І. ТНК. стверджує, що ратифікована Сіоністичною Екзекутивною репрезентативі в теперішній польським урядом, якої змістом є зобов'язання стояти постійно на становищі незмінності границь і об'єктів великодержавних інтересів Польщі в заміну за обіцянку уряду виконувати супроти Жидів постійної конституції та уступок гласним чином матеріального характеру, являється з боку агаданних жидівських відповідальних чинників остаточним переходом у табу

II. Супроти цього ТНК. ухвалив, що агадані жидівські відповідальні чинники пірвали останні зв'язки, які лучили їх досі з українським народом

тому закликає всі верстви західно-української суспільності витягнути відповідні консеквенції на всіх ділянках життя, а в першу чергу до тим інтензивнішого продовження економічної самоорганізації.

За Тіснійший Народній Комітет
Др Із. Голубович, М. Статинський,
голова, за секретаря.

У. С. Р. Р.

Жиди проти українзації.

С. Драгоманів, обговорюючи в "Бюльбюль" справу відношення жидівства до українзації, між іншим пише: "Зрештою коли жидівське мішанство, що користувалося обідками великодержавної (російської) справи, і тепер намагається звести жидівські трудящі маси до пасивності, то части й активний опору проти української політики Комуністичної партії та радянської влади, представляючи українізацію, як загрозливу жидівському народові", різниючи українізацію з расифікацією й нав'язуючи жидівським трудящим масам цю думку.

Драгоманів чомусь обнебується тією жидівською мішанством, хоч потім самі українізації Жидів повно в рідкі свої комуністичної партії і радянської влади.

Юлілей "Радянського Села".

Найбільш поширена на Україні українська селянська газета "Радянське Село" що виходить у Києві, справляла велику свої річний кошти. В перший же місяць свого існування "Радянське Село" розповсюдилось в кількості 28,000 прим. Подальше року тірак газети досить зріс, досягнувши в лютому ц. р. найвищої точки прим. — 67,000. В день ювілею тираж газети різнився 48,000 прим. Газета і великий організаційний і культурний центр для українського селянства. Про це свідчать, що редакція газети відіслала своїх чатів протомого року 63,250 прим. й організувала коло себе 900 сільських кореспондентів.

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ.

На свіжий воздух.

Візд з міста причиною радості. — Трамвай мені не везе. — Щасливий, являється і соромні зміни. — Товариші подорожі ч. 1 і ч. 2. — Приписки розумного чоловіка. — Гори. — Два вороги в Синайському. — Йотрий страшний іший?

Яка це симпатична річ вирватися час-віч-часу з гамірливого міста на тихі води, на ясні ворі, той тільки знає, хто засуджений на досмертну неволю в ньому.

Але місто містові нерівне. Не в кожного хочеться так утікати і не може лаяться однакою в знаки. В тім випадку "semper fidelis" горюд князя Льва держить пальму першества в цілому світі. Чоловік мало зі шкіри не вискакує, коли може на часок покинути оцю адегратовану столицю, а її пороками, безрадними радими, ненимним Найманом і Полтвою. А коли за містом наткнешся на правдиву сільську шолу, бачиш, на скільки вона краща від тих шодених патріотичних шор, які місто уряджує на свою славу і на тай рахунок. Тому я невимоважно радю, коли можу вирватися із рідного города, хоч би це мало статися навіть с шестий

книжки. Та якж була в мене радість, коли побачив біля під'їзду інж. Ш., що не зважаючи на різницю наших, платень призначав до мене рукою. Він теж з'явився так рано і їхав стрийським поїздом. Правда, він пересідав у Стрию на інший, але як то кажуть: "Добро Грабському й жидівським голоси". Всеж таки бодай до Стрия буде з ким побалкати.

Була ще одна перешкода, але її далось легко усунути. Инж. Ш. їхав на кошт своєї фірми, а я тільки третього класу. Але ми скоро погодилися: Инж. Ш. переходив до третього класу, а я зобов'язувався весь час стояти з ним на коридорі.

Справа полагоджена — поїзд рушив...

"Покину я той шум столиці"... прийшла мені на гадку арія з "Запорожжя". Я став легенько підспівувати, піддержуваний прекрасними фальшми товариша подорожі.

А поїзд нісся шаленим темпом, як перегоновий кінь, коли виломить ногу на бар'єрі.

На легу перебігають черепахою перед очима села, місточка, зруби і мазурські кольоні. Тільки Розвадів, Надітич, Пісочна зникають за швидко поза лісами, мов не бажають викликати в мені нездоволення споминів, пригадок і надій. Цеж колишні станиці УСС!..

За час подорожі до Стрия ми з ін-

жінером то співали, то балакали про мистецтво, головню про музику. Я радий був, що можу трохи ширшого розказати своїм супутникам. Від музики стояв він досить далеко і тому напелено зробив з нього враження непересічного значення цієї науки.

В Стрию прийшлося нам розстатися. Ми попрощалися широким, тим більше, що по дорожці ми не сварились, ні не зложили нової партії, як ялося чистокровним Українцям.

Від Стрия рішався я вже йти одинцем і нудитися. Але доля відно зав'язала мені доглядати і до могого перед'їзду всім директором Б. Він їхав аж до Зелеманки і був теж помітно врадуваний, що стринув знайомого "на чужині".

Ми розбалакалися. З огляду на те, що дир. Б. з фаху музик, то звернув розмову на політику, тобто він спеціально не займається і в як і в першому випадку, зробив корисне враження знайомим в області орієнтацією. Зрештою в випробованих випадках держався за випробованого способу деяких, т. зв. розумних людей. Вони швидко розізнають, що ви найменше знаєте, і про те тільки будуть вам торочити, до неволі мусите тоді признати, що даний зразок всестороннього об'єднання і інтелігентності

